

HET LAND DER DUIZEND MEREN.

O, du ljufva, underbara,
dunkelgröna, morgonklara
Suomiländ! du runerika
sagoköna sängar-amma! *)
(Z. Topelius.)

Finland is een vrij onbekend land. Wien de beurs en de arbeid het vergunt, die trekt naar Zwitserland en Italië om schoone natuur te genieten, naar Noorwegen en Zweden soms ook in de laatste jaren, maar slechts weinigen denken er aan, naar Finland te gaan. Finland is ver weg, Finland is bijna niet anders te bereiken dan over zee, Finlands taal is vreemd, al is het waar, dat men er met Duitsch ver komen kan, en ten slotte: Finland wordt beschouwd als een deel van Rusland, en bij Rusland denken we nog steeds in ons onverstand aan den knoet en aan Siberië. De enkele reizigers, die Finland bezochten, weten veel schoons van het land te vertellen, en bovenal de Finsche schrijvers zijn opgewonden van liefde, als zij spreken over de schoonheid van hun vaderland. Ik laat mij in den laatsten tijd nog al eens rondleiden in Finland door Zach. Topelius, die in het Zweedsch dicht over zijn land in poëzie en in historische romans, en door Hilja Haathi, die in het Finsch schrijft, en wier werken ik alleen in Zweedsche vertaling lezen kan. En nu weet ik wel, dat ook de Nederlander jubelt over zijn vlakten, duin en strand, dat ook de Fries zijn land het „moaiste lân fen e ierde" vindt, maar de natuurbeschrijvingen, die de Finsche schrijvers mij geven, doen me toch sterk verlangen om nog eens „het land der duizend meren" te zien, het land met zijn eigenaardig natuurschoon. Mag ik eens eenige regels vertalen?

„Zij leunde tegen een grooten steen („zij" staat op een rotshoogte achter een villa, die aan het Saimameer gebouwd is) zij leunde tegen een steen met den blik op het betooverde landschap, dat zij nog maar een paar keeren gezien had. Droefgeestig aan twee kanten, niets dan bergen en ongerepte wildernissen. In 't Westen (aan de overzijde van het meer) prijkte een groot dorp met zijn aanlegplaats, en verderop akkers en weilanden in steeds verder uitstrekking, tot ze weer werden afgebroken door het woud. Vlak beneden haar glimlachten de schitterende golven van het meer. Hier en daar strekten zich landtongen uit, alsof de eene de andere omarmen wilde; als een bloemenguirlande rees eiland bij eiland op, de zee-straten daartusschen schitterden en trilden in den zonneglans. En in de verte (de uitgang van het meer) daar opende zich een wijde waterweg, waar het oog tevergeefs zocht naar een grens. Daar blonken blanke zeilen, en de rook van de stoombooten teekende zich af tegen den lichtblauwen hemel. Daar voerde de weg van de wildernis uit naar de groote, wijde wereld."

Of wilt ge den straks genoemden dichter hooren?

„k Nam mijn lied van 't ijs der rotsen,
'k Plukte 't van het bruin der heiden;
Met het suizen van de dennen,
Met wat meigeur van de weiden,
Met wat goud van 't vlak der meren,
Met wat zilver van de bronnen,
Met het groen der donkre dalen,
Mengde ik 't ruischen mijner tonen."

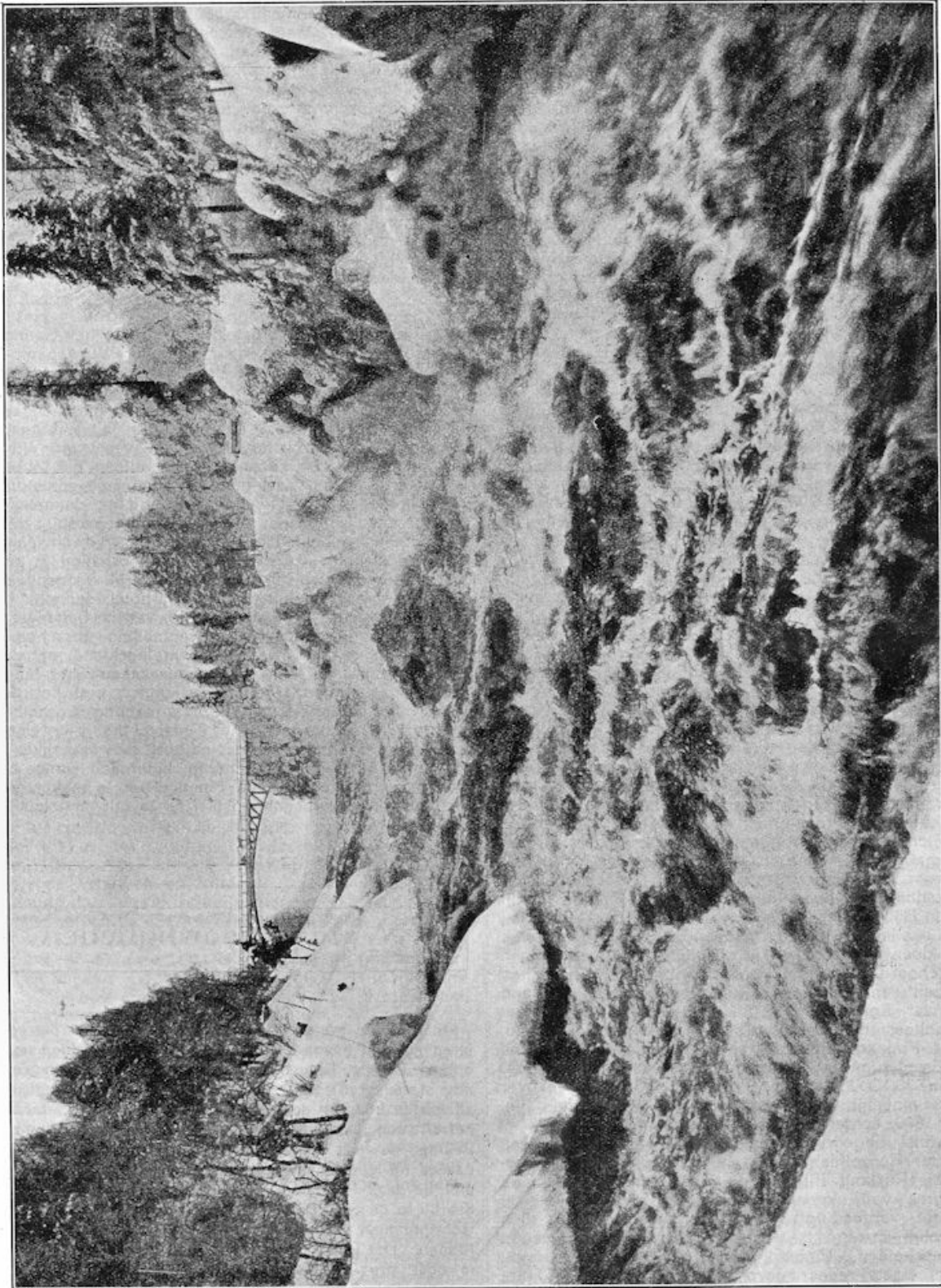
*) O, gij lieve, wonderbare, donkergroene, morgenklare Suomiländ! gij runerijke, sagenschoone zangervoedster!

Suomen-maa, moerassenland, zoo noemen de Finnen hun land, en de naam Finland moet daarvan een oud-Germaansche vertaling zijn en dus overeenkomen met veenland. Het is een land van rots en meer, zóó rots en water, dat iemand het een skärgård heeft genoemd. Gelijk men weet wordt met de skärgård, de rotsengarde, bedoeld de krans van honderdduizenden klippen en kleine eilandjes, die de kusten van Noorwegen en Zweden, en ook van Finland omzoomt. En Finland met zijn duizend meren, alle met rotseilanden bezaaid, geeft den indruk, dat het niet anders is dan een voortzetting van de rotsengarde. Die talrijke rotsblokken en klippen geven den indruk, dat ze door het ijs zijn meegevoerd, in den tijd toen geheel het Noorden nog met gletscherijs bedekt was, gelijk Groenland nu; en aan dat oude landijs denkt men ook, waar men in Finland evenals in Zweden die langgestrekte meren ziet, naar alle waarschijnlijkheid oude gletscherbeddingen. Door die meren vonden rivieren hun weg naar zee; telkens staat een aantal meren met elkaar in verbinding, en gedurig gebeurt het ook, dat het eene merenstelsel met het andere in verband staat, zoodat men over de meren heen langs waterlopen uit de eene rivier in de andere kan komen, — altijd voorzoover ze bevaarbaar zijn. Het zijn eigenaardige rivieren, die Finsche; ze zoeken hun weg slechts van meer tot meer. Dat heeft indertijd de Donau ook gedaan; de achtereenvolgende vlakten, waar deze rivier doorstroomt, zijn meren geweest, en waren ten deele nog blank in de dagen der Romeinen. Maar de Donau heeft zijn „poorten" uitgeslepen en uitgediept, en daardoor zijn de meren drooggelopen en herschapen in vruchtbare vlakten. Dat zullen de Finsche rivieren zoo gauw niet doen; de snelheid van den stroom is niet groot genoeg, omdat Finland geen hooge bergen heeft; in het Z. zijn de hoogste punten 600 à 700 M.; in het Noorden zijn enkele toppen van 1800 en 2000 M. Bovendien is het gesteente, waaruit de bodem bestaat, zeer hard; het is gneis en graniet, en laat zich dus door het water niet zoo gemakkelijk uitslijpen.

Dat harde gesteente wil echter wel verweeren en in zachte aarde veranderen, waartoe de felle vorst nog al meehelpt. Zoo komt het, dat de rotsen over 't algemeen bekleed zijn met goede aarde, en die aarde draagt een plantenklee, overeenkomend met het klimaat. In de eerste plaats dennen en berken, die een groot deel van het land bedekken. Finland is elf maal zoo groot als Nederland; ongeveer negen tiende van dat gebied wordt ingenomen door meren, wouden en moerassen; een tiende is ontgonnen, en dat gedeelte is voor drie kwart weiland en voor een vierde deel bouwland. Het grootste deel van het land is dus ongerepte natuur.

„Rondom — zoo verhaalt een reiziger — rondom heerscht onafgebroken eentonige stilte; slechts hoort men boven zijn hoofd den wind in de sparren of in de toppen der hooge dennen. Hier en daar stoot men op een boschmeer, naar welks steile, met bosch omzoomde oevers geen wind verdwaaft, welks spiegel niet wordt gerimpeld door het spel van een visch of geploegd door een eenzaam jagenden duiker. Een hemel welst zich diep beneden onze voeten, stiller dan die daar boven, en alsof men stond op den drempel der eeuwigheid, meent men te zijn omringd van goden en geesten, wier gestalten men zoekt en wier gefluister men elk oogenblik meent te hooren."

In zulk een land ontstaan de sagen van elfen en boschgeesten, waaraan de tegenwoordige Finnen natuurlijk niet meer gelooven, doch die ze elkander in de lange winteravonden toch gaarne vertellen. Want lang zijn de winteravonden. Het Noordelijkst deel ligt reeds binnen den Poolcirkel; daar komen dus in den winter eenige of meerdere dagen, dat de zon niet eens opgaat. En ook in het meer bevolkte Zuiden komt de zon in de kortste dagen eerst op te tien ure en verdwijnt reeds weer twee uren na den middag. Daar staan echter de lange zomerdagen tegenover. In Zuid-Finland langs de Finsche Golf, die naar Petersburg voert, duurt de langste dag tot tien ure des avonds, en om twee uur gaat de zon reeds weer op. Dan

De Imatra-waterval. — Finland.

wordt het geen nacht. Avondrood en morgenrood, zeggen de Finnen, zijn twee geliefden, die veroordeeld zijn om lang van elkander gescheiden te zijn; alleen in het schoone jaargetijde ontmoeten ze elkander in het midden van den hemel, en hun vreugdefakkels verlichten gezamenlijk de bergen, de vlakten en de zee.

Dan is het warm in Finland. De Oostzee oefent weinig invloed uit op het klimaat, en de Atlantische Oceaan is te ver weg om zijn werking er te doen gevoelen. In zulk een klimaat buiten het gebied der zee zijn de zomers en de winters lang, de lente en de herfst zijn er kort. Dé Nawa bij Petersburg legt zich gemiddeld den 25^{en} November dicht en is eerst den 21^{en} April weer vrij van ijs. Vijf maanden winter dus, en dat geldt voor heel Zuid-Finland. Maar in 't laatst van Mei is het ook volop zomer, en dat duurt tot het laatst van October. En al komt de zon iets minder hoog dan bij ons, de lengte der dagen vergoedt ruimschoots, wat de hoogte der zonnestrallen doet missen. Dan geven de scholen drie maanden vakantie, en dan ontvluchten velen de warmte en de vliegen aan de zee-kust, om in het binnenland aan de schoone meren verkwikking en verpoozing te vinden. Tegen 't najaar begint weer de nieuwe „termin" aan de scholen en geheel het land begeeft zich weer tot vlijtigen arbeid.

Het gebeurt echter ook wel eens, dat het klimaat van West-Europa in den zomer tot Finland doordringt; dan kan het koud en regenachtig wezen, en dan mislukt de koren-oogst, wat voor de arme bevolking een groote ramp is.

De Finnen behooren niet met ons tot het Indo-Germaansche ras, maar tot het Oeral-Altische; ze zijn verwant met de Mongolen van Azië. Over 't algemeen zijn ze van krachtigen lichaamsbouw, maar niet hoog van statur; het gelaat is plat met uitstekende wangbeenderen. Kinderen hebben lichtblond haar; bij het opwassen verandert het gewoonlijk in mooi lokkig bruin. Ze worden geroemd als trouw, gast-vrij, gedienschtig, standvastig, dapper en arbeidzaam, ernstig en bedachtzaam; tevens zijn ze echter wel eens koppig en oplopend. Tot dusver heeft men altijd de Finnen godsdienstig kunnen noemen. Het langst van alle Europeesche volken zijn ze Heidenen gebleven; in het midden van de twaalfde eeuw werd Finland door de Zweden veroverd, en toen werd er meteen het Christendom ingevoerd. Zonder veel strijd en moeite ging Finland in de zestiende eeuw al spoedig tot de Hervorming over en wel tot de Luthersche kerk. Tegenwoordig echter schijnt ook in Finland een kentering te komen. Een Finsch onderwijzer, die verleden jaar Nederland en Engeland bereisde, om kennis te maken met het bijzonder onderwijs, en dien ik de eer had te ontmoeten, vertelde, dat alle scholen er tot dusver officieel Christelijk waren; in den laatsten tijd echter kwam het gedurig voor, dat onderwijzers onderwijs moesten geven in Bijbelkennis (in Christendom, zeggen de Finnen) terwijl ze zelf den Bijbel niet meer gelooven. Dergelijke toestanden hebben in ons land vijftig jaar geleden het positief Christelijk onderwijs doen ontstaan in vrije scholen; de Finnen hebben daarvan gehoord, en de Finsche onderwijzers, die Christenen zijn, hebben een paar hunner afgevaardigd naar ons land en ook naar Engeland, om nader kennis te maken met onze schooltoestanden, met het oog op navolging in Finland.

Doordat Finland onder Zweden kwam, hebben er zich heel wat Zweden gevestigd; tegenwoordig wonen er 1800.000 Finnen en 300.000 Zweden. Lang is er gestreden over de taal, tot eindelijk de twee talen officieel gelijkgesteld zijn.

Sedert 1809 echter is Finland Russisch. Eigenlijk is dat niet juist uitgedrukt; Finland en Rusland zijn twee rijken onder denzelfden vorst. In de Napoleontische oorlogen heeft Rusland Finland op Zweden veroverd, en bij het Congres van Weenen is dat zoo gebleven, terwijl Zweden tot vergoeding Noorwegen kreeg, 't welk zich echter, gelijk bekend is, vijf jaar geleden van Zweden heeft afgescheiden. Finland, thans een grootvorstendom, heeft zijn eigen regeeringsvorm behouden; het is niet gelijk Rusland een autocratisch geregeerd land geworden, waar alleen de vorst macht heeft, maar het heeft nog steeds een volksvertegenwoordiging, of liever een vertegenwoor-

diging naar standen: de adel, de geestelijkheid, de burgers en de boeren. Om de vijf jaar wordt door den grootvorst de landdag samengeroepen, en de vergadering duurt dan gewoonlijk vier maanden.

Rusland is echter een groote slokop. Het heeft in den loop der tijden reeds verschillende landstreken in zich opgenomen en goedschiks of kwaadschiks Russisch gemaakt. Zoo het Roomsche Polen, de Luthersche Oostzee-provinciën, ook door Finnen bewoond, de Zuidelijke Mohamedaansche streken. En tegenwoordig is de Russische regeering bezig ook Finland Russisch te maken. Dat begint met het „leen" Wiborg, het Oostelijkst gedeelte, dat reeds in 1721 door Rusland ingelijfd was, en in 1811 met Finland weer werd vereenigd. Tegenwoordig tracht Rusland dat Wiborg weer bij het groote rijk in te lijven, onder hevig verzet van de Finnen. En dat verzet wordt als een reden beschouwd, om aan geheel Finland zijn oude rechten te ontnemen, en het meer en meer te maken tot een deel van het groote rijk.

Een enkel woord nog over onze plaat. Het meest Oostelijk gelegen merenstelsel, waarvan het Saima-meer het grootste is, mondt door de rivier Wuoxen uit in het Ladoga-meer, welks water door de Nawa naar zee vloeit. In die Wuoxen-rivier is de beroemde Imatra-waterval. Om dezen waterval te ontwijken, heeft men tusschen 1844 en 1854 het Saima-kanaal gegraven, dat bij Wiborg de zee bereikt. Wie den waterval wil zien, vaart van Wiborg af per stoomboot het kanaal op, en alleen die tocht is de reis waard. Soms vaart men tusschen lage, soms tusschen hooge oevers, overal bedekt met dichte dennenwouden, waartusschen hier en daar zilveren berken schitteren. Eenzaam is het landschap, doch niet wild, stil en vreedzaam, doch niet somber. Weldra hoort men in de verte het donderen en ruischen van den 35 M. hoogen waterval. De boot brengt u tot het Imatra-hôtel, dat vlak bij den val gebouwd is. Een loodrechte val is het niet; het is meer een geweldige stroomversnelling tusschen vaste muren van graniet, weer als overal bekleed met dennenbosch. Vooral in den winter, als sneeuw het landschap bedekt en scherpe tegenstelling vormt met het donkere woud, moet de aanblik van dien val machtig en grootsch zijn.

En zou nu het schoone Finland met zijn eigen bevolking, met zijn verheven natuur, met zijn rijke poëzie, met zijn Luthersch Christendom, inderdaad eenige eeuwen teruggezet moeten worden om deel uit te maken van dat Rusland, dat pas begonnen is zich te ontworstelen aan de Middeleeuwen?

A. L.

Wetenswaardigheden.

Opium in China.

Onze lezers weten, dat de Chineesche regeering een paar jaren geleden begonnen is den strijd aan te binden tegen den opium. Daar de Chineesche provinciën, districten en gemeenten nog al een groote mate van zelfbestuur hebben, hangt dus veel af van de houding der plaatselijke autoriteiten, vooral ook wat betreft den aanplant van opium. De Engelsche gezant te Peking, de heer J. N. Jordan, meldt thans aan zijn regeering, dat er bij voortdurend aanzienlijke voortgang wordt gemaakt met de taak, die de Chineesche regeering op zich genomen heeft. In de eene provincie geschiedt meer dan in de andere. Het gunstigst is het rapport over de provinciën Shan-si en Junnan. Dat is zeer merkwaardig, wat Shan-si betreft. Immers in deze provincie heeft de bekende Hsi zijn trouwen arbeid verricht in de opiumtoevluchten. Zijn arbeid blijkt dus niet ledig weder te keeren.